

A fresco of a bearded man, likely a saint or bishop, with a long white beard and hair. He is wearing a dark blue or black robe with a white collar and a white sash. He is holding a large, ornate book with a red cover and a gold border decorated with white dots and geometric patterns. The background is a dark, textured surface, possibly a wall, with a circular halo around the man's head. The overall style is traditional and religious.

ДЕБАРСКО-КИЧЕВСКА ЕПАРХИЈА

1967-2017

ДЕБАРСКО-КИЧЕВСКА ЕПАРХИЈА

1967-2017

2017

Ѓакон д-р Дејан Борисов

МЕТОДИЈ (ЃОРЃИ ПОПОСКИ) ЕПИСКОП ВЕЛИЧКИ, МИТРОПОЛИТ ДЕБАРСКО-КИЧЕВСКИ

Ѓорѓи Попоски е роден на 27 март 1914 г. во Прилеп каде и завршил основно образование. Во 1929 г. се запишал во Битолската богословија (шесткласна) и ја завршил во 1935 г., а образованието го продолжил на Филозофскиот факултет во Скопје, група: Историја. На 27 октомври 1936 г. бил ракоположен за ѓакон, а свештеничкиот чин го примил во јули 1937 г. Од 1941 до 1966 г., кога починала неговата сопруга, тој бил парохиски свештеник при црквата „Свето Благовештение“ во Прилеп. По смртта на неговата сопруга, од раката на архиепископот Доситеј примил монашки потстриг (12 февруари 1966 г.) во црквата „Свети Наум“ во Битола. Во месец март бил избран за викарен епископ со титула: Велички, а хиротонијата била извршена на 13 март 1966 г. во црквата „Свето Благовештение“ во Прилеп од страна на архиепископот Доситеј и епископите Преспанско-битолски Климент и Злетовско-струмички Наум. По создавањето на Величката епархија на Третиот црковно-народен собор на 18 јули 1967 г. бил избран за нејзин епархиски архиереј (Син. бр.25, зап.9 од 18 јули 1967 г.). Интронизиран е на 24 декември 1967 г. Во декември 1968 г. Величката епархија е преименувана во Дебарско-кичевска и е издигната на степен на митрополија. Со ова епископот Велички Методиј станал првиот епископ кој се титулирал: митрополит Дебарско-кичевски. На 21 мај 1970 г. тој е дел од црковната делегација на Македонската православна црква која ја поставила бакарната спомен плоча над гробот на свети Кирил Солунски во базиликата „Свети Климент“ во Рим.

Починал на 25 февруари 1976 г. во Прилеп, а погребан е во дворот на црквата „Света Богородица“, Каменско, Охрид.

Митрополитот Методиј е еден од потписниците на Одлуката со која се прогласува автокефалност на Македонската православна црква,

како и на Повелбата при осветувањето на камен темелникот на соборниот храм „Свети Климент Охридски“ во Скопје (23 април 1972 г.).

Како што веќе укажавме, Дебарско-кичевската епархија е формирана на Третиот црковно-народен собор на Македонската православна црква (17-19 јули 1967 г.) во Охрид како Величка епархија. До овој собор Величката епархија била само титуларна епархија на викарниот епископ на архиепископот, а по Соборот и реална епархија која за свое седиште ќе го има градот Охрид. Светиот Синод на Македонската православна црква на овој собор донел уште една Одлука (Син.бр.25, зап.9 од 18 јули 1967 г.) со која дотогашниот викарен епископ Велички Методиј бил избран за епархиски архиереј на новоформираната епархија. Самата епархија, пак, била поделена на 5 архиерејски намесништва: Охридско, Струшко, Дебарско со манастирот „Свети Јован Бигорски“, Кичевско и Бродско (Македонски Брод) кои постојат и денес.

Устоличувањето на епископот Методиј на чело на Величката епархија било извршено на 24 декември 1967 г. во црквата „Свети Никола Геракомија“ во Охрид, соборна црква на Величката епархија, каде во тој период се чувале и моштите на свети Климент Охридски. Големината на овие настани може да се разбере само доколку истиот се погледне во неговата историска димензија, имено од 16 јануари 1767 г., кога Охридскиот архиепископ Арсениј дал оставка од охридскиот архиепископски престол, до овој ден, 24 декември 1967 г., за прв пат по два века, на охридскиот архиерејски престол повторно седнал епископ клирик на Охридската архиепископија.

Важноста на градот Охрид како место каде се наоѓа Светиклиментовиот манастир „Свети Пантелејмон“, како центар на Охридската архиепископија и место каде се наоѓа нејзината традиционална соборна црква „Света Софија“ се пренел и на Дебарско-кичевската епархија, па безмалку сите поважни настани и јубилеи на Македонската православна црква – Охридска архиепископија се случуваат, чествуваат и празнуваат во Охрид. Во контекст на ова ќе потсетиме дека Третиот црковно-народен собор (17-19 јули 1967 г.) на кој е прогласена автокефалноста на Македонската православна црква бил одржан токму во Охрид, како и одбележувањето на петгодишниот јубилеј од овој историски настан. Богослуженијата и свечената академија по повод јубилејот биле во црквите „Свети Никола Геракомија“ и „Света Софија“.

Но, градот Охрид не е единственото место каде се одбележувале големи јубилеи, така на 17 септември 1974 г. во манастирот „Света Богородица Пречиста“, Кичевско се реализирала прославата во чест на 50 години од замонашувањето на Неговото Блаженство г. Доситеј кој, впрочем, во овој манастир и го примил монашкиот потстриг. На ова прослава присуствувал поголем дел од клирот на Црквата и била донесена и една Повелба во знак на благодарност кон манастирот Света Богородица, како и 3 Одлуки: првата Одлука се однесува на изработка на спомен плоча за одбележување на јубилејот; со втората се одлучува устројување на спомен-музеј во просторијата каде пред педесет години, по монашењето, престојувал Негово Блаженство; третата Одлука се однесува на посмртните останки на архимандритот Григориј кој го извршил замонашувањето. Имено, архимандритот Григориј бил погребан на општите манастирски гробишта, а со оваа одлука се предвидува нивно пренесување во близина на црквата во манастирскиот двор.

Неколку денови претходно, јубилеј прославувал и Американско-канадско-австралискиот митрополит Кирил, кој прославувал десетгодишнина од своето замонашување, исто така во овој манастир.

Веднаш по формирањето на Величката епархија епископот Методиј започнал со нејзино административно уредување, па на 12 февруари 1968 г. го поставил протојереј-ставрофор Смиљан Наумоски за архиерејски заменик на Ве-

личката епархија, а протојереј-ставрофор Ѓорѓи Николовски за архиерејски намесник на Охрид. На 1 март 1968 г. протојереј-ставрофор Леонид Ј. Трпеноски бил избран и поставен за Секретар на Величката епархија. Како епархиски административен објект на почетокот била користена една соба при црквата Свети Никола Геракомија, која дотогаш имала функција на фурна, а подоцна администрацијата била префрлена во еден стан во близина на црквата Свети Никола, Долна Мала. Немајќи епископска резиденција епископот Методиј живеел кај својата сестра, а подоцна од страна на Општината на градот Охрид за Митрополитска резиденција му била отстапена вила Лепа (позната и како вила Демостен) која се наоѓа во дворот на црквата Пресвета Богородица, а за чие користење Митрополијата на Општината и плаќала кирија.

На крајот од годината (7 ноември 1968 г.) Архиепископскиот црковно-народен собор донел Одлука (бр. 538) со која Величката епархија се преименува во Дебарско-кичевска митрополија со седиште во Охрид, со што и епископот Велички Методиј бил издигнат на степен на митрополит и ја добил титулата: митрополит Дебарско-кичевски.

Во текот на деветте години додека митрополитот Методиј бил на чело на епархијата целосно се вложил во добро организирање на административната организација, но пред се на црковниот живот преку ракополагање на потребниот свештенички, ѓаконски и монашки кадар, обнова на црковниот живот и обнова и изградба на цркви и црковни објекти потребни за истиот. Под закрила на митрополитот Методиј во Дебарско-кичевска епархија биле изградени, обновени и осветени поголем број на цркви и црковни објекти од кои би го издвоиле возобновувањето на манастирот „Свети Георги“ во село Кнежино, Кичевско (1972 г.), како и обновата на конаците на манастирите „Свети Илија“ во село Велгошти, Охридско (1970 г.) и „Си Свети“ (Сите светии) во село Лешани. Манастирот „Си Свети“ во овој период бил женски манастир, а сестра Евдокија која се грижела за манастирот починала во 1971 г.

Што се однесува до клирот на епархијата биле ракоположени над 20 свештенослужители.

Авторитетот на митрополитот Методија и почитта кон него од страна на Синодот и Црков-

но-народниот собор на Македонската православна црква се гледа од самиот факт што нему му била доверена грижата за старата архиепископска престолнина Охрид, а се потврдува и со тоа што тој е поставен за предводник на делегациите кои во 1969 г. биле во канонска посета на Австралија и на Северна Америка кога воедно го извршил и интронизирањето на избраниот Американско-канадско-австралиски архиепископ митрополитот Кирил. Интронизацијата била извршена на 10 август 1969 г. во црквата „Свети Климент Охридски“ во Торонто, Канада. Исто така, во периодот од 1970 до 1974 г. тој ја врши и должноста заменик на митрополитот на Преспанско-пелагониската митрополија.

Црквата во Македонија во 70-те години од XX век се наоѓала во специфична положба, од една страна државата стоела зад поддршката на населението за автокефална црква, но од друга страна безмалку сиот движен и недвижен црковен имот бил во нејзини раце и цврсто се опирала истиот да не ѝ се врати на Црквата и да биде ползуван за целта за која и бил создаден - мисионерство. Поради ова митрополитот Методиј на повеќе пати имал средби со одговорни државни лица, а се со цел да се добијат поголеми овластувања за располагање со црковниот имот, како и во крајна цел целосно враќање на црковниот имот на Црквата. Една ваква средба (состанок) била одржана и на 28 јануари 1970 г., а на истата митрополитот Методиј, во просториите на Општинското собрание во Охрид, се сретнал со претседателот на Општинското собрание Милчо Балески, потпретседателот Најденко Попоски, претседателот на општинската Верска комисија Митко Велески и членовите на Комисијата, народниот пратеник Ристо Сидоровски и директорот на Заводот за заштита на културно-историски споменици во Охрид, Виктор Плевнеш. Иако се разговарало на повеќе теми поврзани со животот на Дебарско-кичевската епархија, сепак централна тема на

▲ Методиј, митрополит Дебарско-кичевски

оваа средба биле манастирот „Свети Наум Охридски“ и црквата „Свети Климент“, односно митрополитот Методиј реагирал кај властите истите да бидат ползувани само за црковни цели и истите да се заштитат од злоупотреба од страна на државните институции кои ги ползувале за цели кои биле недостојни за светоста на овие објекти. Овие и ваквите реакции на митрополитот Методиј не биле лимитирани само на Дебарско-кичевската епархија туку ги гледаме и во периодот кога е заменик на митрополитот на Преспанско-пелагониската епархија (1970-1974 г.) каде настапувал пред соодветните државни органи, институции и претпријатија за заштита и решавање на проблемите на прилепските манастири: „Свети Архангел Михаил“, село Варош и „Свети Ѓорѓи“, село Присад, како и за Неготинскиот манастир „Свети Ѓорѓи“.

Покрај заштитата на црковниот имот и развојот на црковниот живот во епархијата, мит-

рополитот Методиј внимавал и на соживотот со другите верски заедници во државата, но и пошироко. Во контекст на ова ќе укажеме на тоа дека тој заедно со неговиот секретар и свештенството од Струга редовно за муслиманскиот празник Зул-Хиџе Курбан Бајрам, го посетувале и струшкиот имам и Здружението „Илимије“ во Струга. Оваа традиција свештенството од Струшкото архиерејско намесништво ја практикува и денес. Што се однесува до струшките традиции, на 7 мај кога се чествува споменот на свети Сава Стратилат, митрополитот Методиј богослужел во црквата „Свети Ѓорѓи“ во Струга, а попладнето, според традицијата, ја предводел градската литијата, која Стружани ја нарекуваат: „Ордија“, а се одржува секоја година. Оваа практика била и сè уште се практикува и почитува од сите архиереи на Македонската православна црква на чело на Дебарско-кичевската епархија.

Меѓурелигиската соработка митрополитот Методиј не ја практикувал само на локално ниво туку и многу пошироко, па така, кога во 1973 г. ја предводел црковната делегација за свеченостите организирани по повод чествувањето на свети Кирил Солунски во Рим тој воспоставил врски со ректорот на Ориенталниот институт во Рим, отец Иван Жужек, како и со ректорот на Институтот Русикум, отец Павел Маје, а го посетил и Словенечкиот институт. Наредната 1974 г. (18 април) во својата резиденција во Охрид, го примил потпретседателот на владата на Холандија и министерот за правосудство, Андреас Ван Агт, при што било разговарано за црковниот живот во Македонија, како и за богослужбените разлики меѓу Православната и Римокатоличката црква, а како континуитет на оваа средба, на 23 јуни 1974 г. митрополитот бил посетен од група верници од Холандија.

Покрај вниманието посветено на продлабочување на меѓурелигиските односи и соработка, митрополитот Методиј се залагал и за образованието и културната соработка во Дебарско-кичевската епархија, па така, за време на Струшките вечери на поезијата во 1972 г., во струшката црк-

ва „Свети Ѓорѓи“ бил одржан концерт на кој биле изведени музички творби од стружанецот архимандрит Калистрат Зографски (Крстан Санџакоски) во изведба на првенецот на скопската опера Ѓорѓи Божиков; во јули 1973 г. во Охрид бил одржан Библиски семинар, а митрополитот Методиј имал средба со сите учесници на семинарот.

Кон крајот на 1974 г., како и во првата половина од 1975 г. митрополитот Методиј поради болест не можел да ги извршува своите задолженија, а како негови заменици дејствувале митрополитот Американско-канадско-австралиски Кирил и Неговото Блаженство архиепископот Охридски г. Доситеј. Без својот пастир стадото се разбива. Ова се забележало и во Дебарско-кичевската епархија во периодот на боледување на митрополитот Методиј, имено во учебната 1975/76 г. во Македонската православна богословија „Свети Климент Охридски“ во Скопје од Дебарско-кичевската епархија се запишал само еден ученик. Оваа учебна година вкупната бројка на редовно запишани богослови била 80, а вонредни имало 25.

Митрополитот Дебарско-кичевски Методиј починал на 25 февруари 1976 г., на 62 годишна возраст. Починал во својот роден град Прилеп, а неговото тело на 26 февруари утрото било пренесено во соборната црква „Свето Благовештение“. За време на положувањето на телото на митрополитот Методиј во прилепската црква „Свето Благовештение“, во 8 часот наутро, сите камбани при црквите во Македонија биеле објавувајќи ја тажната вест. Пелагонискиот епископ Ангелариј отслужил Заупокојна литургија, а народот доаѓал да му се поклони на починатиот архиереј. По Литургијата неговото тело преку Битола било пренесено во црквата „Света Богородица“, Каменско, во Охрид, каде опело извршиле архиепископот Охридски и Македонски Доситеј, митрополитот Злетовско-струмички Наум, митрополитот Американско-канадско-австралиски Кирил и епископот Пелагониски Ангелариј, заедно со голем број на свештеници и ѓакони од сите епархии на Македонската православна црква.